

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247434

การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

PERSONNEL DEVELOPMENT AT CHILD DEVELOPMENT CENTER,
OF BANPHAI MUNICIPALITY, KHON KAEN PROVINCE

นายอาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

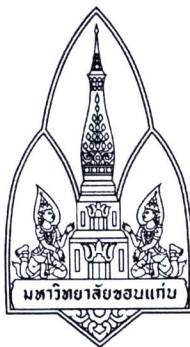
พ.ศ. 2554

6 00252304

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247434

การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

PERSONNEL DEVELOPMENT AT CHILD DEVELOPMENT CENTER
OF BANPHAI MUNICIPALITY, KHON KAEN PROVINCE

นายอาทิตย์ นัตรชัยพลรัตน์

วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2554

การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

นายอาทิตย์ นัตรชัยพลรัตน์

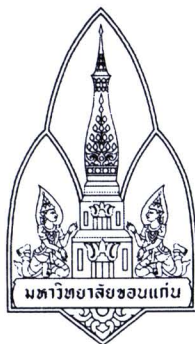
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2554

**PERSONNEL DEVELOPMENT AT CHILD DEVELOPMENT CENTER
IN BANPHAI MUNICIPALITY, KHON KAEN PROVINCE**

MR. ARTIT CHUTCHAIPOLRUT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

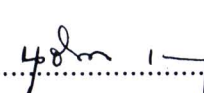
ชื่อวิทยานิพนธ์: การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัด
ขอนแก่น

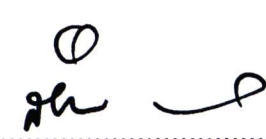
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นายอาทิตย์ นัตรชัยพลรัตน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารัตนะ กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. กนกกร สมปราชญ์ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีชัย บุญเต็ม กรรมการ
อาจารย์ ดร.ประยุทธ์ ชูสอน กรรมการ
อาจารย์ ดร. นุชวนา เหลืองอังกูร กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กนกกร สมปราชญ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. นุชวนา เหลืองอังกูร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แมนมัตย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

อาทิตย์ จัตรชัยพลรัตน์. 2554. การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล
เมือง บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร. กนกอร สมปราชญ์,
ดร.นุชนา เหลืองอังกูร

บทคัดย่อ

247434

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกระบวนการ/วิธีการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นและศึกษาผลของการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(PAR) ดำเนินการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ศูนย์ สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ 1) ระยะเตรียมการ 2) ระยะดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและกระบวนการ/วิธีการพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองบ้านไผ่ พบว่าเนื่องจากหน้าที่ได้มาของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีขีดจำกัดภายใต้นโยบายของท้องถิ่น “ครอบครัวเข้มแข็ง ท้องถิ่นเข้มแข็ง” ทำให้ได้บุคลากรไม่มีความสอดคล้องตรงตามความต้องการ การพัฒนาการให้ความรู้บุคลากรไม่เป็นลักษณะองค์รวม ขาดกระบวนการคัดสรรตัวแทนเข้าอบรม บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงการขาดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมภายในบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการสำรวจสภาพปัญหาการสร้างความรู้ความตระหนักโดยใช้เทคนิคการระดมพลังสร้างสรรค์(AIC) โดยมีกิจกรรมสอดแทรกในการพัฒนา คือการจัดการความรู้ (KM) การใช้สุนทรียสนทนา(Dialogue)สุนทรียสาธก(Appreciative Inquiry)รวมทั้งการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening)

2. ผลการพัฒนาบุคลากร ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศแบบคลินิก การทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ร่วมวิจัยมีค่านิยมและเจตคติที่ดีทำให้เกิดการพัฒนา การสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถใช้การวัดผลประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอนและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นใน 3 ระดับ ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กรโดยการบริหารงานวิชาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระบบมากขึ้นเกิดการพัฒนาประกันคุณภาพมีแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นรูปธรรมและมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น

Artit Chutchaipolrut. 2011. **Personnel Development at Child Development Center of Banphai Municipality, Khon Kaen Province.** Doctor of Education Thesis in Educational Administration, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Dr. Kanok-orn Somprach,
Dr. Nuchwana Luanganggoon

ABSTRACT

247434

The purpose of this research was to study the procedures/methods and the outcome of personnel development at Child Development Center(CDC) of Banphai Municipality, Khonkaen Province. The method of this study was Participatory Action Research (PAR) conducted at 3 Banphai Municipal CDCs, Banphai, Khonkaen Province. The research was divided into two phases: 1) the preparation 2) to conduct a participatory action research in personnel development. The results were concluded as following:

1. The current condition, procedure / methods of personnel development in the CDC of Banphai Municipality and process of staff recruitment were limited under local policy, "Strengthening families, strong communities". Most personnel did not meet the requirements. Lack of personnel development awareness program as a whole, personnel lack of knowledge and understanding for the provision of education and experience. Learning experience of children, including the lack of a suitable learning environment within the CDC. Exploring the problem, and realization by using the Appreciation Influence Control (AIC) and also using these four intervention activities: Knowledge Management (KM), Dialogue, Appreciative Inquiry (AI) and Deep Listening.

2. From the personnel development outcome, the researcher gained knowledge and understanding how to do school development plan, internal quality assurance, clinical supervision, classroom research, integrated learning activities , and child-centered learning plan. Moreover, the research had good attitude. It made the teaching and child-centered learning activities to develop. The teaching and learning activities were in the same direction causing the better change. The teachers could use many different evolution techniques which evaluated both teachers and students. The implementation of this research created 3 levels of changes; personal level, group level and organization level which development of internal quality assurance system. The CDC planed to develop partnerships and involvement of more stakeholders

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตา กรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. นุชวรา เหลืองอังกู อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .ในการวิจัยครั้งนี้ ท่านทั้งสองได้ให้ความรู้และเติมเต็มความรู้ ที่ผู้วิจัยยังขาด ทั้งพื้นฐานและประสบการณ์อยู่อีกมาก การให้คำปรึกษาบ่อยครั้ง การแนะนำจนเกิดประโยชน์กับผู้วิจัยในการเรียนรู้ จากที่เกือบจะไม่เห็นแสงที่ปลายอุโมงค์ ท่านทั้งสองก็ชี้ทางและผลลัพธ์คือ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณท่านทั้งสองอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารัตนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีชัย บุญเติม อาจารย์ ดร.ประยุทธ ชูสอน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์จนทำให้ งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงทอง อ่อนจำรัส ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ ดร.รติพร ภาธรธวานนท์ คุณวิชัย กัณหาชน คุณวรรณภา เย็นเหลือ คุณสุจิตรา ศิริปการ และ คุณอุบล ประสงค์ ที่รับเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดทั้งให้คำแนะนำ/ปรึกษางานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณาจารย์ผู้ที่ได้สั่งสอนในระดับ บัณฑิตศึกษา ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ทุ่มเทความรู้ความสามารถสั่งสอนศิษย์ให้เกิดการเรียนรู้ และนำผลการ เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในปัจจุบันและอนาคต และขอบคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ ให้อุปกรณ์ในการวิจัยครั้งนี้

ความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจอย่างดียิ่งจากเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาเอกรุ่น 5 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่าน รวมถึง ดร. อำนาจ ชนะวงศ์ ซึ่งคอยติดตามเป็นห่วงอยู่ตลอดเวลาและ นางอุบล ประสงค์ ผู้อำนวยการ ศึกษา เทศบาลเมืองบ้านไผ่ ซึ่งคอยให้คำแนะนำและทุ่มเทช่วยเหลืองานนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ที่ขาดไม่ได้ ก็ต้องขอขอบคุณ คุณสร้อยญา จัตรชัยพลรัตน์ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จใน ครั้งนี้ที่ดูแลเอาใจใส่และเป็นขวัญ กำลังใจ ให้ผู้วิจัยต่อสู้ในยามเหน็ดเหนื่อย และท้อแท้

สุดท้ายนี้ความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงขอบแต่บุคคลสำคัญในชีวิตของผู้วิจัยทั้งสองท่าน คือ คุณพ่อวิทยา และคุณแม่แม่ณลักษณ์ จัตรชัยพลรัตน์ อันเป็นที่รัก เคารพยิ่งและอีกหลายๆท่าน ซึ่งมีได้เอ่ยนาม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

อาทิตย์ จัตรชัยพลรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	5
1.3 จุดมุ่งหมายของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 กิจกรรมสอดแทรก	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบทบาทด้านการจัดการศึกษา	10
2.2 นโยบาย หลักการในการพัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	15
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพเด็ก	57
2.4 การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาวิชาชีพครู	68
2.5 การบริหารทรัพยากรมนุษย์	70
2.6 แนวคิดการเสริมพลังการทำงาน	74
2.7 การวิจัยปฏิบัติการ	74
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	111
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	113
3.1 ระยะที่ 1 ระยะเตรียมการ	113
3.2 ระยะที่ 2 การดำเนินงานการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาบุคลากร	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการดำเนินการวิจัย	125
4.1 ระยะที่ 1 ผลการเตรียมการ (Preparation)	125
4.2 ระยะที่ 2 ผลการดำเนินงานการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและ พัฒนาบุคลากร	144
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	161
5.1 ระยะที่ 1 การเตรียมการ	161
5.2 ระยะที่ 2 การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนา บุคลากร	162
5.3 สรุปผลการวิจัย	166
5.4 อภิปรายผลการวิจัย	170
5.5 ข้อเสนอแนะ	182
บรรณานุกรม	187
ภาคผนวก	201
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	203
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย รายนามผู้ร่วมวิจัย บัญชีรายชื่อพนักงานจ้าง (ผู้ดูแลเด็ก)	223
ภาคผนวก ค ภาพการประชุมเสวนา การอบรม การออกสำรวจ และการทัศนศึกษา	229
ภาคผนวก ง ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	239
ประวัติผู้เขียน	261

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	พัฒนาการตลอดชีวิตของมนุษย์	42
ตารางที่ 2	แสดงถึงคุณลักษณะที่พ่อแม่ควรปลูกฝังให้เกิดแก่ลูกในวัย 3-5 และ 6-11 ปี	52
ตารางที่ 3	การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัญหา	107
ตารางที่ 4	วิเคราะห์สภาพการณ์ปัญหาทางการศึกษาสภาพการณ์ “นักเรียนไม่ส่งการบ้านวิชาคณิตศาสตร์”	108
ตารางที่ 5	ตารางปฏิบัติการ	117
ตารางที่ 6	ผลการวางแผนกลยุทธ์	145
ตารางที่ 7	ตัวบ่งชี้เชิงกระบวนการ และผลลัพธ์ของลักษณะของการเรียนรู้ในระดับบุคคล	146
ตารางที่ 8	ตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ และตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ของลักษณะของการเรียนรู้ในระดับกลุ่ม	147
ตารางที่ 9	ตารางการนิเทศแบบคลินิก วงรอบที่ 2	155

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	21
ภาพที่ 2 วงจรการพัฒนาวิชาชีพครู	66
ภาพที่ 3 สรุปรอบแนวความคิดทางทฤษฎีเพื่อการพัฒนาครู	67
ภาพที่ 4 แสดงวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Lewin	86
ภาพที่ 5 การวางแผน, การค้นหาข้อเท็จจริงและการดำเนินงานตามแผนให้สำเร็จตามแนวคิดของ Lewin	87
ภาพที่ 6 วงจรเกลียวสว่าน การวิจัยปฏิบัติการ	88
ภาพที่ 7 แสดงวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Elliott	91
ภาพที่ 8 การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ	94
ภาพที่ 9 การวิเคราะห์พันธกิจและกิจกรรม	106
ภาพที่ 10 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	110
ภาพที่ 11 กรอบแนวคิดในการวิจัย	111
ภาพที่ 12 ขั้นตอนการวิจัย	112
ภาพที่ 13 แผนภูมิขั้นตอนการวิจัย	124
ภาพที่ 14 การจัดประชุม เสนวนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทั้ง 17 คน ครั้งที่ 1 ณ ห้องประชุมเทศบาลเมืองบ้านไผ่	127
ภาพที่ 15 การจัดประชุม เสนวนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทั้ง 17 คน ครั้งที่ 2 ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2	127
ภาพที่ 16 ทักษะศึกษาดูงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนข่า อ.พล จ.ขอนแก่น	152
ภาพที่ 17 การสัมมนาทางวิชาการ ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนข่า	153